

Platanus x hispanica (Platan javorolistý)

synonyma: *Platanus hybrida*, *Platanus x acerifolia*

čeleď: *Platanaceae*

oblasti: Andalusie, Indie, JV Evropa, Severní Amerika, Střední střeozemí

Je považován za křížence *P. orientalis* x *P. occidentalis*. Může se ovšem také jednat o potomka vymřelého *P. aceroides*. Dožívá se několika stovek let. Patří mezi opadavé rostliny. Dosahuje výšky 35 - 40 (i 50)m a šířky 25 - 35m v široce rozkladitém sloupovitém habitu. Kůra je složená z několika vrstev v barvě šedé, hnědé a béžové a postupem času dochází k odlupování zejména v sudých letech. V případě potřeby dokáže v suchém období i kůra plnit úlohu fotosyntézy. Tím se vytváří skvrnitě zabarvení. Listy jsou široce vejčité, 3 - 5 (i 7)milaločné či -klané, široké 10 - 28cm, lesklé, laloky jsou 3úhlé, střední lalok je delší i širší, okraj je chobotnatě zubatý až celokrajný, báze zpravidla uťatá, klínovitá až mírně srdčitá a řapíky jsou dlouhé 3 - 10cm. Květy bývají 4četné, samčí mají kališní lístky vejčité, ochlupené, 1/2 délky korunních, korunní lístky podlouhlé, žluté a samičí červené Plodenství je kulovité, ježaté, má průměr 2,5 - 3,5cm, vyrůstá po (1 -) 2 (i 3)ks na 1 stopce, oříšky jsou dlouhé 0,6 - 1,1cm a na konci jsou široce kuželovité s chmýrem o délce 2 - 5mm. Nevytváří plný stín, koruna je propustná. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Ace Of Clubs' - listy silně rozeklané až do 1/2 délky, podzimní barva je žlutá
- 'Alphen's Globe' - keřovitý hustý habitus s pravidelnou kulovitou až široce vejčitou korunou; výška 8 - 10m, šířka do 10m; listy užší, zpravidla 3laločné, okraje postranních laloků se mírně svírají ke středu, podzimní barva žlutohnědá; květy ani plody nejsou známé
- 'Augustine Henry' - zakrslý habitus; větve převislé; listy 5tilaločné, modrozelené, široké 25 - 35cm, na spodní straně v mládí plstnaté
- 'Bloodgood' - široce pyramidální habitus; výška 21 - 30m, šířka 18 - 21m; listy zelené, na podzim žlutohnědé; odolnější na antraknózu
- 'Cantabrigiensis'/*P. cantabrigiensis* - listy menší, hlouběji laločnaté, jemnější, na bázi uťaté
- 'Columbia' - vysoká odolnost na choroby
- 'Dortmund'/'*Tremonia*' - úzce kuželovitý habitus; výška 15 - 20m, šířka 7 - 10m; rychlý růst
- 'Hispanica'/*var. hispanica* - výška do 35m; listy 5tilaločné, široké do 30cm, laloky zubaté, báze uťatá až mírně srdčitá, žilnatina na spodní straně s řapíky vytrvale ochlupená
- 'Huissen' - koruna eliptická až široce eliptická; výška 20 - 30m, šířka 15m; listy 3 - 5tilaločné, na podzim žlutohnědé
- 'Kelseyana'/*f. aureovariegata/f. kelseyana/P. x aureovariegata* - listy žlutopestré, skvrnitě i tečkované
- 'Liberty' - pyramidální habitus; výška do 15m, šířka 18m
- 'Metzam'/'*Metroshade*' - listy při rašení načervenalé, později zelené
- 'Mirkovec' - zakrslý habitus; listy v létě načervenalé, na podzim růžovofialové; pomalý růst
- 'Platanor'/'*Vallis Clausa*' - odolný na choroby, méně na plísň
- 'Pyramidalis'/*f. fastigiata/f. pyramidalis* - protáhlá vejčitá zaoblená koruna; výška 15 - 20m, šířka 10 - 12m; spodní větve nejsou převislé; listy zpravidla 3laločné, širší než delší, báze zakulacená
- 'Rockford Road'/'*Grejtn*' - výška 18 - 23m; borka bělejší se světlejšími béžovými až hnědožlutými skvrnami
- 'Suttneri'/*f. argenteovariagata/f. suttneri* - výška do 15m; listy jemně tečkované a skvrnitě, v mládí bledězelené až narůžovělé, méně pestré
- 'Yarwood' - odolný na choroby

Má rád vápnité půdy se spodní vodou a slunná chráněná místa. Je odolný vůči znečištěnému vzduchu.

Množí se semeny sbíranými od listopadu před mrazy (pozor, nesmí být jalová, jak tomu obvykle v našich podmínkách bývá). Přes zimu je necháme při teplotě kolem 5°C a před jarem vmícháme do vlhkého písku, necháme 14 dní stratifikovat a pak lze vysévat pod 1cm vrstvu vlhkého rašelinopísčitého substrátu. Řízky se silnějším průměrem a s patkou se odbírají před silnějšími mrazy. Přes zimu se nechají ve vlhkém písku při teplotě kolem 5°C. Sázíme brzy na jaře do vlhkého substrátu.

<https://www.rostliny.net/>